Ministry of Digital Governance, Hellenic Republic
Digitally signed by Ministry of Digital Governance, Hellenic Republic
Date: 2022.04.20 15:51:51 EEST
Reason:
Location: Athens

Αθήνα 20.4.2022
Α.π. 38416

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Πληροφορίες : Σ. Παπαϊωάννου
Τηλέφωνο : 213 15 16747
Ηλ. Ταχ. : spapaioannou@ypakp.gr

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΓΗΡΑΤΟΣ
Πληροφορίες : Ε. Βρέκου
Τηλέφωνο : 213 15 16791
Ηλ. Ταχ. : evrekou@ypakp.gr

ΠΡΟΣ:
1. **e-Ε.Φ.Κ.Α.**
   - Γραφείο Διοικητή
   - Γενική Διεύθυνση Συντάξεων
   - Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα
   - Γενική Διεύθυνση Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών

ΚΟΙΝ.:
1. **Βουλή των Ελλήνων**
   Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης
2. **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων**
   Γραφείο Υπουργού
3. **Υπουργείο Εσωτερικών**
   Σταδίου 27, 101 83, Αθήνα
4. **Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας**
   Ακαδημίας 76, 106 78, Αθήνα
5. **Ένωση Περιφερειών Ελλάδας**
   Λ. Μεσογείων 15, 115 26, Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Ειδικότερα Θέματα Διαδοχικής Ασφάλισης, Αξιοποίησης Χρόνου Ασφάλισης και Απασχόλησης Συνταξιούχων

Σχετ.:

1. *Φ.1500/οικ.1681/119/19.09.2017 (ΑΔΑ: 7Φ3Ζ465Θ1Ω-Κ63)*
2. *Φ1500/οικ.13008/561/05.05.2020 (ΑΔΑ: 6ΙΥΤ46ΜΤΛΚ-7ΒΚ)*
3. *Φ1500/19412/716/16.09.2020 (ΑΔΑ: ΩΝΔΩ46ΜΤΛΚ-Α3Ε)*
4. *Φ1500/Δ17/40179/1709/02.11.2020 (ΑΔΑ: 62Δ846ΜΤΛΚ-2ΑΗ)*
5. *Φ1500/οικ.13016/562/12.11.2020 (ΑΔΑ: ΨΣΔΒ46ΜΤΛΚ-ΙΛΩ)*
6. *Φ1500/Δ17/οικ.48704/1994/01.12.2020 (ΑΔΑ: ΩΙ7446ΜΤΛΚ-ΗΔΚ)*
7. *Το υπ' αριθ. πρωτ. 4369/07.09.2020 ερώτημα του e-Ε.Φ.Κ.Α.*
8. *Την υπ' αριθμ. 10180/Δ1.3120/4.3.2021 απόφαση συγκρότησης ομάδας εργασίας ασφαλιστικών θεμάτων (ΑΔΑ: 9ΠΗΟ46ΜΤΛΚ-ΘΜΥ)*

Σε συνέχεια ερωτημάτων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα και άλλων υπηρεσιών του e-Ε.Φ.Κ.Α., διαπιστώθηκε ότι ενώπιον του Φορέα εκκρεμεί ικανός αριθμός αιτήσεων συνταξιοδότησης, οι οποίες, σύμφωνα με τις υπηρεσίες, εγείρουν θέματα που χρήζουν διευκρινίσεων.

Με το παρόν κείμενο δίδονται οδηγίες σε συνέχεια των ερωτημάτων του e-Ε.Φ.Κ.Α. σχετικών με την εφαρμογή του ν. 4387/2016, αναφορικά με ειδικότερα θέματα διαδοχικής ασφάλισης, αξιοποίησης χρόνου ασφάλισης και απασχόλησης συνταξιούχων. Οι κάτωθι οδηγίες τυγχάνουν εφαρμογής στους ασφαλισμένους του e-Ε.Φ.Κ.Α., μεταξύ των οποίων και εκείνων που έχουν

διατελέσει σε θέσεις βουλευτών ή αιρετών των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού ή άλλες θέσεις της εκτελεστικής εξουσίας επί θητεία με ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Περιεχόμενα

1. Ορισμοί και ισχύουσες διατάξεις ***2***

2. Διαδοχική Ασφάλιση και Θεμελίωση Δικαιώματος ***4***

2.1. Νομοθετικό Πλαίσιο 4

2.2. Διαδοχική Ασφάλιση από 13.05.2016 για αιρετούς που έχουν εκλεγεί / διοριστεί πριν το 2013 6

3. Αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης σε πρόσωπα με Πρώτη Συνταξιοδότηση από 13.05.2016 και έπειτα ***9***

3.2.1. Καταβολή δύο εισφορών 10

3.2.1.1. Δύο εισφορές – μία στο Δημόσιο και μία σε πρώην Φ.Κ.Α. 10

3.2.1.2. Δύο εισφορές – και οι δύο εντός Δημοσίου 11

3.2.2. Καταβολή μίας εισφοράς 11

4. Απασχόληση Συνταξιούχου ***12***

4.1. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης από 28.2.2020 και έπειτα 14

4.2. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης από 13.05.2016 και μέχρι 27.02.2020 14

4.3. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης πριν τις 13.5.2016 και λήξη της απασχόλησης μετά τις 13.05.2016 15

4.3.1. Συνταξιούχος από πρώην Φ.Κ.Α. 16

4.3.2. Συνταξιούχος από πρώην Δημόσιο ή από πρώην Φ.Κ.Α. λόγω δημόσιας υπηρεσίας 16

4.4. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη και λήξη της απασχόλησης πριν τις 13.05.2016 18

4.4.1. Συνταξιούχος από πρώην Φ.Κ.Α. 18

4.4.2. Συνταξιούχος από πρώην Δημόσιο ή από πρώην Φ.Κ.Α. λόγω δημόσιας υπηρεσίας 18

5. Αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης σε πρόσωπα με πρώτη συνταξιοδότηση μέχρι 12.05.2016 ..... ***18***

6. Εφάπαξ δημάρχων ***20***

1. Ορισμοί και ισχύουσες διατάξεις

Με τον όρο *«αιρετός»* στο παρόν κείμενο νοούνται οι Πρόεδροι Κοινότητας, οι Δήμαρχοι και οι Νομάρχες, καθώς και τα μέλη ή μη της κυβέρνησης, για τα οποία προβλεπόταν ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς (Πρόεδροι και Αντιπρόεδροι Κυβερνήσεων, Υπουργοί και Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς κ.λπ.). Επιχειρείται η συστηματική ανάλυση των ζητημάτων που έχουν προκύψει κατά την εφαρμογή του ν. 4387/2016 στα ανωτέρω πρόσωπα, για τα οποία

συνεχίζουν να ισχύουν ορισμένες επιμέρους ειδικότερες διατάξεις ως προς τη διαδοχική ασφάλιση και την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης για συνταξιοδότηση και ως προς την απασχόλησή τους ως συνταξιούχων και την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης από την απασχόληση αυτή.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. 1.α της υποπαραγράφου Β1 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222), «*οι διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 91/1943 (Α΄ 129), 1 και 2 του ν.δ. 99/1974 (Α΄ 295) και της παρ. 19 του άρθρου 4 του ν. 3513/2006 (Α΄ 265) παύουν να ισχύουν για όσους από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα αποκτούν για πρώτη φορά την ιδιότητα του Βουλευτή ή του Δημάρχου, από την επομένη της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου* [01.01.2013]. *Τα πρόσωπα αυτά ασφαλίζονται για κύρια σύνταξη, πρόσθετη ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, στους φορείς που ασφαλίζονταν πριν την εκλογή τους στα αξιώματα αυτά και ο χρόνος της θητείας τους λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς αυτούς. Σε περίπτωση που δεν υφίσταται προγενέστερη κατά τα ανωτέρω ασφάλιση, για τα εν λόγω πρόσωπα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120)*».

Επομένως, το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς των αιρετών διέπεται από το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει ανάλογα με το χρονικό σημείο πρώτης εκλογής ή διορισμού στο αξίωμα. Συγκεκριμένα, οι αιρετοί διακρίνονται:

(α) σε όσους εξελέγησαν / διορίστηκαν για πρώτη φορά μετά την 01.01.2013. Η κατηγορία αυτή διατηρεί κατά τη θητεία αιρετού το προγενέστερο της εκλογής/διορισμού ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς. Τα πρόσωπα αυτά ασφαλίζονται ως αιρετοί στους φορείς, στους οποίους υπάγονταν λόγω απασχόλησης, και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει προηγούμενος φορέας, υπάγονται στο πρώην Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Επομένως, ως προς τις προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος ισχύουν οι συνταξιοδοτικές διατάξεις του πρώην φορέα ασφάλισής τους, στον οποίο υπάγονται κατά την στιγμή της αίτησης συνταξιοδότησης.

(β) σε όσους εξελέγησαν / διορίστηκαν για πρώτη φορά μέχρι την 31.12.2012. Η κατηγορία αυτή υπάγεται στη συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησής τους καθορίζονται από το ειδικό νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει ανά κατηγορία βουλευτή ή αιρετού (δήμαρχοι, πρόεδροι κοινότητας κ.λπ.) κατά την πρώτη εκλογή / τον πρώτο διορισμό τους στο αξίωμα. Επομένως, ως προς τις προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με βάση το χρόνο θητείας ισχύουν οι ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του Δημοσίου, ενώ για κάθε άλλη απασχόληση ή ιδιότητά ισχύουν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του οικείου φορέα.

Ως προς την εφαρμογή του ν. 4387/2016 σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 94 του ν. 4387/2016, αιτήσεις συνταξιοδότησης προσώπων, οι οποίες υποβάλλονται μετά τις 13.05.2016 ή βάσει των οποίων η έναρξη καταβολής της σύνταξης, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, αρχίζει μετά την έναρξη ισχύος αυτού, κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Επιπροσθέτως, το άρθρο 6 του ν. 4387/2016 ορίζει ότι «*Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 4 αποχωρούν από την Υπηρεσία τους από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού*», εφόσον «*δεν πληρούν, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, τις προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους*». **Πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται για**

<u>πρώτη φορά</u> κατά τα ανωτέρω, λαμβάνουν σύνταξη με βάση τις οδηγίες που δίδονται με το παρόν κείμενο, σε συνδυασμό με τις σχετικές εγκυκλίους περί διαδοχικής και παράλληλης ασφάλισης, υπολογισμού εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης ή και προσωπικής διαφοράς, καθώς και το γενικότερο νομοθετικό πλαίσιο του ν. 4387/2016.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 94 του ν. 4387/2016, συντάξεις προσώπων που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί την 13.05.2016 ή των οποίων οι συντάξεις έχουν έναρξη καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, πριν την έναρξη ισχύος αυτού, κρίνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 διατάξεις και αναπροσαρμόζονται με βάση το άρθρο 14 ή 33 του ν. 4387/2016. Το δε άρθρο 6 του ν. 4387/2016 ορίζει ότι ειδικώς «*α. για τα πρόσωπα της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που αποχωρούν από την Υπηρεσία τους λόγω συνταξιοδότησης, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, υπολογίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν κατά τις 31.12.2014, και καταβάλλονται με τον περιορισμό των διατάξεων του άρθρου 13. β. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή για όσα από τα προαναφερόμενα πρόσωπα δεν πληρούν, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, τις προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους*». **Τα πρόσωπα που έχουν συνταξιοδοτηθεί κατά τα ανωτέρω πρώτη φορά πριν από το ν. 4387/2016, καταλαμβάνονται από τις παρούσες οδηγίες μόνον ως προς (α) την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης που δεν είχε χρησιμοποιηθεί για ήδη καταβαλλόμενη σύνταξη και (β) την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης που προκύπτει από την απασχόλησή τους ως συνταξιούχων. Η ήδη καταβαλλόμενη ή καταβλητέα κατά την 12.05.2016 σύνταξη δεν επηρεάζεται από τις οδηγίες της παρούσας εγκυκλίου.**

2. Διαδοχική Ασφάλιση και Θεμελίωση Δικαιώματος

Στο παρόν κεφάλαιο δίδονται οδηγίες για τη διαδοχική ασφάλιση ασφαλισμένων του e-Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι έχουν εκλεγεί / διοριστεί στα αιρετά αξιώματα για πρώτη φορά πριν την 01.01.2013 και ως εκ τούτου για την ιδιότητα του αιρετού υπάγονταν στην ασφάλιση του Δημοσίου.

2.1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με την παρ. 8α του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 (Α΄ 115), «*οι διατάξεις* [περί διαδοχικής ασφάλισης] *του ν.δ. 4202/1961 (ΦΕΚ 175 Α΄), όπως αυτές ισχύουν, εφαρμόζονται και επί προσώπων που κατέχουν τη βουλευτική ιδιότητα, τη θέση Υπουργού ή Υφυπουργού, καθώς και των αιρετών, προέδρων κοινοτήτων, δημάρχων και νομαρχών του προϊσχύοντος καθεστώτος*».

Στην περ. 1.ε της υποπαραγράφου Β1 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) προβλέπεται ότι «*χρόνος ασφάλισης σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα, καθώς και στο Δημόσιο δεν μπορεί να χρησιμεύσει για τη θεμελίωση ή την προσαύξηση βουλευτικής σύνταξης ή σύνταξης αιρετού οργάνου των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού*».

Με τη σύσταση του e-Ε.Φ.Κ.Α. και την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4387/2016 ενοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι συνταξιοδοτικοί κανόνες, οι οποίοι ισχύουν για όλους τους ασφαλισμένους του νέου ενιαίου φορέα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4387/2016

(Α΄ 85) «***1.α****. Από 1.1.2017 οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί της Βουλής, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμίδας, οι ιερείς και οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπάγονται για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) που συνιστάται με τις διατάξεις του άρθρου 51 και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται με βάση τις ρυθμίσεις του παρόντος. 1.β. Για τις προϋποθέσεις θεμελίωσης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, καθώς και για τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης των ανωτέρω προσώπων, εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού*».

Περαιτέρω με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) περί διαδοχικής ασφάλισης, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 26 του ν. 4670/2020 (Α΄ 43) «***2****. Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 και 28 με βάση τον συνολικό χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλιση όλων των ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών.* […] ***9****. Τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο ισχύουν για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα.* […] ***10****.β. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και εφεξής, καθώς και για όσες εκκρεμούν σε οποιοδήποτε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, των οποίων τα οικονομικά αποτελέσματα ανατρέχουν στην ημερομηνία της αρχικής αίτησης συνταξιοδότησης. Οι αιτήσεις, οι οποίες έχουν απορριφθεί, επανεξετάζονται κατόπιν όχλησης του ασφαλισμένου, με έναρξη των οικονομικών αποτελεσμάτων από την έναρξη ισχύος του νόμου*».

Από τη συνδυαστική εφαρμογή των ανωτέρω άρθρων προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σκοπός της διάταξης του ν. 4093/2012 είναι να θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα στο Δημόσιο αποκλειστικά και μόνο με τα έτη ασφάλισης λόγω της θητείας και να μην είναι δυνατή η χορήγηση της ειδικής, κατά το προϊσχύον δίκαιο, προσαύξησης για έτη ασφάλισης σε άλλους ασφαλιστικούς φορείς (δηλαδή χρόνος εκτός θητείας), καθώς το ποσό της σύνταξης αιρετού ακολουθούσε ειδικούς κανόνες υπολογισμού.

Από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 καθιερώθηκε ένας νέος και ενιαίος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης για όλους τους ασφαλισμένους του e-Ε.Φ.Κ.Α., είτε αυτοί προέρχονταν από το Δημόσιο, είτε από τον ιδιωτικό τομέα. Ο νέος τρόπος υπολογισμού εφαρμόζεται και σε περιπτώσεις που από το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς προβλεπόταν ειδικός τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, όπως ενδεικτικά για τις βουλευτικές συντάξεις και τις συντάξεις αιρετών Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού.

Πλέον, **οι παλαιοί κανόνες υπολογισμού της σύνταξης δεν ισχύουν**, καθώς **η σύνταξη που χορηγεί ο e-Ε.Φ.Κ.Α. υπολογίζεται με τον ίδιο τρόπο για όλους τους ασφαλισμένους,** ήτοι με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 28 του ν. 4387/2016.

Οι διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης είναι γενικές και εφαρμόζονται για όλους τους ασφαλισμένους των ενταχθέντων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων και, ως εκ τούτου, και για τους αιρετούς. Η περ. 1ε της υποπαραγράφου Β1 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, ως διάταξη ειδικότερη εκείνης του άρθρου 19, ερμηνευόμενη με βάση τις νέες διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης και λαμβάνοντας υπόψη τον νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, ο οποίος είναι ενιαίος για όλους τους ασφαλισμένους, συνεχίζει να ισχύει ως προς τη **μη** δυνατότητα χρήσης του υπόλοιπου χρόνου ασφάλισης του προσώπου σε οποιονδήποτε πρώην φορέα, περιλαμβανομένου του Δημοσίου, για τη θεμελίωση βουλευτικής σύνταξης ή σύνταξης αιρετού οργάνου των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού. Ως προς τον υπολογισμό, ωστόσο, της θεμελιωμένης σύνταξης δεν ισχύει πλέον ο ανωτέρω περιορισμός αξιοποίησης του συνόλου του χρόνου ασφάλισης.

2.2. Διαδοχική Ασφάλιση από 13.05.2016 για αιρετούς που έχουν εκλεγεί / διοριστεί πριν το 2013

Πρώτο βήμα για τη συνταξιοδότηση από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. αποτελεί η εξέταση της αίτησης συνταξιοδότησης με τη νομοθεσία του αρμοδίου κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 ενταχθέντα στον e-Ε.Φ.Κ.Α. ασφαλιστικού φορέα, όπως πραγματοποιείται για όλους τους ασφαλισμένους στον e-Ε.Φ.Κ.Α. που συνταξιοδοτούνται από 13.05.2016 και έπειτα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Για τους αιρετούς που έχουν εκλεγεί / διοριστεί πριν την 01.01.2013 η ασφάλισή τους έχει χωρήσει στο Δημόσιο, ως εκ τούτου, αρμόδια υπηρεσία για την εξέταση της αίτησης είναι το Δημόσιο (ως τέτοιο εννοείται στην παρούσα η Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του e-Ε.Φ.Κ.Α.), εάν αυτός είναι ο τελευταίος τους φορέας πριν την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης.

Στο σημείο αυτό εφιστάται η προσοχή των υπηρεσιών σας, όταν εξετάζεται η θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις ειδικές διατάξεις των αιρετών προ του 2013. Για τη θεμελίωση με τις ειδικές αυτές διατάξεις λαμβάνονται υπόψη **αποκλειστικά και μόνο** τα έτη θητείας, χωρίς να δύνανται να προσμετρηθούν για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης τα διαδοχικά έτη ασφάλισης που έχουν διανυθεί σε άλλους ενταχθέντες στον e-Ε.Φ.Κ.Α. ασφαλιστικούς φορείς, λόγω του περιορισμού που θέτει ο ν. 4093/2012, **με την επιφύλαξη πάντα της παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016**. Εάν, δηλαδή, ο αιρετός έχει διανύσει χρόνο ασφάλισης σε άλλον ασφαλιστικό φορέα και μετά την 01.01.2017, όλος ο χρόνος του φορέα αυτού (διανυθείς τόσο μέχρι 31.12.2016 όσο και από 01.01.2017 και εφεξής) πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη συνταξιοδότηση, οπότε μπορεί να υπάρξει τροποποίηση ως προς τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις – νομοθεσία του αρμόδιου φορέα, με τις οποίες θεμελιώνει δικαίωμα ο ασφαλισμένος.

Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης, όπως αναλύονται ακολούθως:

1. Εάν διαπιστωθεί ότι θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης **μόνο** με τα έτη θητείας, τότε για τον υπολογισμό της σύνταξης δύναται να προσμετράται στα έτη θητείας όλος ο ασφαλιστικός βίος του αιρετού σε οποιονδήποτε πρώην ασφαλιστικό φορέα,

περιλαμβανομένου του Δημοσίου. Ο υπολογισμός της σύνταξης πραγματοποιείται με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016.

2. Εάν διαπιστωθεί ότι δεν θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης μόνο με τα έτη θητείας, τότε για την θεμελίωση λαμβάνονται υπόψη τα έτη ασφάλισης λόγω θητείας σε οποιαδήποτε άλλη απασχόληση-φορέα, με δυνατότητα προσμέτρησης διαδοχικών ετών θητείας, και εξετάζεται η θεμελίωση με άλλες συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις πλην των ειδικών προϋποθέσεων των αιρετών.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση αιρετού που διέπεται από τις σχετικές ειδικές διατάξεις. Ακολουθούν ενδεικτικά παράδειγμα αιρετού (βουλευτή), για να καταδειχθεί ο τρόπος εφαρμογής της διαδοχικής ασφάλισης σε περιπτώσεις αιτήσεων συνταξιοδότησης αιρετών, με κριτήριο τη θεμελίωση ή μη δικαιώματος με τις ειδικές διατάξεις αιρετών και τον κατά περίπτωση τελευταίο φορέα.

Παράδειγμα 1: *Τελευταία η βουλευτική ιδιότητα – Θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα μόνο με τα έτη θητείας*

Έστω ασφαλισμένος αιρετός με προηγούμενη απασχόληση υπαγόμενη στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε. και τελευταία τη βουλευτική ιδιότητα (ασφάλιση Δημοσίου), εκλεγμένος το 2009. Με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 η αίτηση εξετάζεται από το Δημόσιο. Εξετάζεται η θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με βάση την διάταξη του άρθρου 3 του ν. 3670/2008, ήτοι τα 8 έτη θητείας και όριο το 67ο έτος της ηλικίας. Εάν συμπληρώνει με την θητεία του τα οκτώ (8) έτη και αποκλειστικά με αυτά (καθώς πρόκειται για την αναφερόμενη στο ν. 4093/2012 θεμελίωση), τότε μπορεί να συνυπολογίσει και τον υπόλοιπο ασφαλιστικό βίο για τον υπολογισμό της σύνταξης, εφαρμόζοντας το άρθρο 19 περί διαδοχικής ασφάλισης.

Παράδειγμα 2: *Τελευταία η βουλευτική ιδιότητα – Δεν θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα μόνο με τα έτη θητείας*

Έστω ασφαλισμένος αιρετός με τελευταία ιδιότητα τη βουλευτική (Δημόσιο) και προηγούμενη απασχόληση υπαγόμενη στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε. Έχει εκλεγεί βουλευτής το 2009. Με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 η αίτηση εξετάζεται από το Δημόσιο. Εξετάζεται η θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με βάση τα οκτώ (8) έτη βουλευτικής θητείας (άρθρο 3 του ν. 3670/2008) στο 67ο έτος της ηλικίας. Επειδή ο ασφαλισμένος δεν θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις ανωτέρω ειδικές διατάξεις περί αιρετών (π.χ. είχε 7 έτη βουλευτικής θητείας), η αίτησή του θα εξεταστεί με τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις των προηγούμενων φορέων ασφάλισης, στους οποίους είχε ασφαλιστεί ο αιτών. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4387/2016, όπως ισχύουν, και το αίτημα εξετάζεται πλέον με τις προϋποθέσεις του φορέα με τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης, πλην του τελευταίου, στην προκειμένη περίπτωση με τις διατάξεις του πρώην Ο.Α.Ε.Ε., εφόσον πληροί ένα από τα όρια ηλικίας του τελευταίου φορέα (Δημόσιο). Κατά την εξέταση της θεμελίωσης με τις προϋποθέσεις του πρώην Ο.Α.Ε.Ε., προσμετρώνται και τα έτη θητείας, κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 19.

Παράδειγμα 3: *Τελευταία ιδιότητα άλλη από τη βουλευτική – Θεμελίωση με τις διατάξεις του φορέα τελευταίας δραστηριότητας*

Ασφαλισμένος αιρετός με τελευταία απασχόληση ελεύθερου επαγγελματία, ασφαλισμένος στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε., εκλεγμένος το 2009. Με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 η αίτηση εξετάζεται με τις προϋποθέσεις του πρώην Ο.Α.Ε.Ε. (π.χ. 15 έτη ασφάλισης στο 67ο έτος). Για τη θεμελίωση στα έτη αυτά προσμετρώνται και τα έτη της βουλευτικής θητείας και υπολογίζεται η σύνταξη λαμβάνοντας υπόψη όλο τον ασφαλιστικό βίο του ασφαλισμένου.

Παράδειγμα 4: *Τελευταία ιδιότητα άλλη από τη βουλευτική – Δεν θεμελιώνεται δικαίωμα στον τελευταίο φορέα*

Ασφαλισμένος αιρετός με τελευταία απασχόληση ελεύθερου επαγγελματία υπαγόμενη στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε. και προηγούμενη ιδιότητα του βουλευτή για 8 έτη, εκλεγμένος το 2009. Έστω ότι με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 η αίτηση δεν μπορεί να εξεταστεί με τις προϋποθέσεις του τελευταίου (πρώην Ο.Α.Ε.Ε. π.χ. 15 έτη ασφάλισης στο 67ο έτος), διότι παρά την συμπλήρωση του 67ου έτους δεν συμπληρώνονται 15 έτη ασφάλισης ούτε με προσμέτρηση των ετών της βουλευτικής θητείας. Το αίτημα εξετάζεται με τις προϋποθέσεις του προηγούμενου φορέα (Δημοσίου) με τις ειδικές διατάξεις των αιρετών. Εφόσον για τη θεμελίωση τα έτη θητείας αρκούν (8 έτη), κατά τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης συνυπολογίζεται όλος ο ασφαλιστικός βίος, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε.

Παράδειγμα 5: *Αιρετός – Δημόσιος Υπάλληλος*

Ασφαλισμένος δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος υπάγεται στη συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου. Τελευταία ιδιότητα αυτή του δημοσίου υπαλλήλου. Έχει διατελέσει αιρετός οκτώ (8) έτη. Το παράδειγμα αυτό δεν συνιστά περίπτωση διαδοχικής ασφάλισης κατά την έννοια του άρθρου 19 του ν. 4387/2016, δεδομένου ότι ο ασφαλισμένος έχει διανύσει μόνο χρόνο Δημοσίου (χρόνος εντός του αυτού φορέα). Η αίτησή του θα εξεταστεί σε κάθε περίπτωση από τη Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα.

Εάν θεμελιώνεται δικαίωμα είτε με τις γενικές διατάξεις περί δημοσίων υπαλλήλων (με συνυπολογισμό του χρόνου θητείας που τυχόν βαίνει διαδοχικά), είτε με τις ειδικές διατάξεις των αιρετών (μόνον με τα έτη θητείας), τότε κατά τον υπολογισμό του μέσου όρου των συντάξιμων αποδοχών από το 2002 και έπειτα, θα υπολογιστούν όλες οι αποδοχές επί των οποίων καταβάλλονταν εισφορές, δηλαδή τόσο οι αποδοχές δημοσίου υπαλλήλου όσο και οι αποδοχές αιρετού. Εάν δεν καταβαλλόταν διπλή εισφορά σε κάποιο χρονικό διάστημα, είναι σαφές ότι δεν θα αυξηθούν οι συντάξιμες αποδοχές για εκείνο το χρονικό διάστημα.

Ως προς το *Παράδειγμα 5* σημειώνεται ότι:

1. Σε περίπτωση που οι χρόνοι ασφάλισης δημοσίου υπαλλήλου και αιρετού βαίνουν διαδοχικά, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 19 περί διαδοχικής ασφάλισης, καθώς πρόκειται για ασφάλιση εντός του αυτού Φορέα. Οι περιπτώσεις αυτές δεν συνιστούν διαδοχική ασφάλιση κατά την έννοια του άρθρου 19 του ν. 4387/2016. Αρμόδια για την εξέταση της αίτησης

συνταξιοδότησης είναι σε κάθε περίπτωση η Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα, η οποία εξετάζει τη θεμελίωση με όλες τις διατάξεις του Δημοσίου.

2. Ο χρόνος ασφάλισης με την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου και ο χρόνος ασφάλισης με την ιδιότητα του αιρετού είναι χρόνοι ασφάλισης εντός του αυτού Φορέα (Δημόσιο), που γεννήθηκαν με βάση διαφορετικές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις και ιδιότητες δημοσίου δικαίου και μπορούν εκ του νόμου να οδηγήσουν σε θεμελίωση δύο διαφορετικών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Όπως θα αναφερθεί και στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας, μπορούν να τύχουν της ίδιας αξιοποίησης, όπως και κάθε άλλος χρόνος ασφάλισης πρώην φορέων του e-Ε.Φ.Κ.Α., δηλαδή αξιοποίησης ως χρόνων ασφάλισης για θεμελίωση και για υπολογισμό **μίας σύνταξης**, σύμφωνα με τους περιορισμούς του παρόντος Κεφαλαίου, και ως χρόνων ασφάλισης για τη θεμελίωση **δύο διακριτών ανταποδοτικών μερών σύνταξης** (εάν βεβαίως πληρούνται οι εκατέρωθεν συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων για τη θεμελίωση δύο συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων). Κρίσιμη παράμετρος κατά την αξιοποίηση είναι το πραγματικό γεγονός της καταβολής μίας ή δύο εισφορών για τους ανωτέρω χρόνους ασφάλισης με βάση την ισχύουσα κατά τη διάρκεια της θητείας νομοθεσία (βλ. Κεφάλαιο 3.1)
3. Καθώς ο χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί εντός του αυτού φορέα, δεν έχει εφαρμογή η παρ. 4 του άρθρου 17 περί προσαύξησης της σύνταξης λόγω παράλληλης ασφάλισης σε άλλο φορέα *(*το οποίο αφορά πρόσωπα με «*υποχρεωτική ασφάλιση σε δύο ή περισσότερους φορείς ή τομείς ασφάλισης που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ*»*).* Σημειώνεται ότι πρόκειται για «πολλαπλή ασφάλιση» σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 του ν. 4387/2016 *(«Πολλαπλή ασφάλιση: η παροχή εργασίας σε περισσότερους του ενός εργοδότες ή ασφάλιση με διαφορετικές ιδιότητες στον ίδιο φορέα ή το δημόσιο, εφόσον προβλέπονταν υποχρεωτική καταβολή περισσότερων της μιας ασφαλιστικών εισφορών»).*

3. Αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης σε πρόσωπα με Πρώτη Συνταξιοδότηση από 13.05.2016 και έπειτα

Στο παρόν κεφάλαιο δίδονται οδηγίες για την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης αιρετών σε περίπτωση συνταξιοδότησης ασφαλισμένων του e-Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι έχουν εκλεγεί / διοριστεί στα εν λόγω αξιώματα για πρώτη φορά πριν την 01.01.2013 και συνταξιοδοτούνται για πρώτη φορά με τις διατάξεις του ν. 4387/2016. Με τον ν. 4387/2016 και τη σύσταση του e-Ε.Φ.Κ.Α. επήλθε διοικητική και οργανωτική ενοποίηση όλων των πρώην φορέων κοινωνικής ασφάλισης που εντάχθηκαν σε αυτόν και, ως εκ τούτου, τα αιτήματα συνταξιοδότησης που υποβάλλονται στον ενιαίο πλέον φορέα εξετάζονται για κάθε ασφαλισμένο για το σύνολο του χρόνου διαδοχικής και παράλληλης ασφάλισης που έχει διανύσει σε όλους τους πρώην φορείς κύριας ασφάλισης που εντάχθηκαν στον e-Ε.Φ.Κ.Α., περιλαμβανομένου του Δημοσίου, μέχρι την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος συνταξιοδότησης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016, για τους ασφαλισμένους που υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση δύο πρώην φορέων κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, οι οποίοι εντάχθηκαν στον e-Ε.Φ.Κ.Α., και υπέβαλαν αίτηση συνταξιοδότησης για πρώτη φορά από 13.05.2016 και μετά στον έναν από τους δύο πρώην φορείς ή το Δημόσιο, όπου έχουν θεμελιώσει δικαίωμα για τη λήψη σύνταξης λόγω γήρατος, λογίζεται ότι συγχρόνως έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα συνταξιοδότησης και στον δεύτερο πρώην φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο. Οι

ασφαλισμένοι αυτοί λαμβάνουν σύνταξη (εθνική σύνταξη, ανταποδοτική σύνταξη, προσαύξηση λόγω παράλληλης ασφάλισης, τυχόν προσαύξηση λόγω καταβολής επιπλέον εισφορών) για το σύνολο του χρόνου ασφάλισής τους στους πρώην φορείς κύριας ασφάλισης ή και το Δημόσιο και, σε περίπτωση που συνεχίζουν και μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης να απασχολούνται και να υπάγονται στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α., έχουν εφαρμογή οι υφιστάμενες ρυθμίσεις περί απασχόλησης συνταξιούχων (βλ. Κεφάλαιο 5 της παρούσας). Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή από 01.01.2017 αλλά και για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υπεβλήθησαν από 13.05.2016 έως 31.12.2016, καθώς, αν και ο Ε.Φ.Κ.Α. συστάθηκε από 01.01.2017, τα παλαιά άρθρα 36 και 17 του ν. 4387/2016 που αφορούσαν σε συνταξιοδότηση με χρόνο παράλληλης ασφάλισης ίσχυσαν από 13.05.2016 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4387/2016).

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι:

- στην περίπτωση που κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα μόνο σε έναν ενταχθέντα φορέα, τότε για το χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί σε άλλο ενταχθέντα φορέα μέχρι 31.12.2016, ο συνταξιοδοτούμενος ασφαλισμένος δύναται να λάβει προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, η οποία υπολογίζεται με βάση τα άρθρα 17 και 36Α του ν. 4387/2016.
- σε περίπτωση που κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα σε περισσότερους ενταχθέντες φορείς, τότε ο αιτών μπορεί να λάβει, αντί για προσαύξηση, δεύτερη ανταποδοτική σύνταξη, εφόσον με τον παράλληλο / διαδοχικό αυτό χρόνο θεμελιώνει αυτοτελές δικαίωμα, με την προϋπόθεση ότι ο χρόνος ασφάλισης μέχρι 31.12.2016 σε απασχόληση ή ιδιότητα του άλλου ενταχθέντα φορέα επαρκεί για τη θεμελίωση. Επισημαίνουμε ότι από 01.01.2017 ο χρόνος παράλληλης απασχόλησης προσμετράται κατ' επιλογήν του ασφαλισμένου σε έναν από τους φορείς στους οποίους υπαγόταν, και κατά τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνονται όλες οι αποδοχές, επί των οποίων καταβάλλονταν εισφορές σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις των άρθρων 8 και 28 του ν. 4387/2016.
- σε περίπτωση δημοσίου υπαλλήλου που ταυτόχρονα ασφαλιζόταν στο Δημόσιο και με άλλη ιδιότητα, εν προκειμένω ως αιρετός, και συνταξιοδοτείται για πρώτη φορά από 13.05.2016 και έπειτα, σημειώνουμε τα εξής:
    - Ο χρόνος ασφάλισης διανύεται εντός του ίδιου φορέα, και συγκεκριμένα εντός του Δημοσίου. Επομένως, κατ' αρχήν, δεν συνιστά παράλληλη ή διαδοχική ασφάλιση.
    - Εφόσον καταβάλλονταν δύο εισφορές κατά τη διάρκεια της θητείας, τότε βλέπε υποκεφάλαιο 3.2.1.
    - Εφόσον καταβαλλόταν μία εισφορά κατά τη διάρκεια της θητείας, τότε βλέπε υποκεφάλαιο 3.2.2.

3.2.1. Καταβολή δύο εισφορών

3.2.1.1. Δύο εισφορές – μία στο Δημόσιο και μία σε πρώην Φ.Κ.Α.

Σε περίπτωση που καταβάλλονταν δύο εισφορές (η μία αιρετού στο Δημόσιο και η άλλη σε άλλο φορέα), δημιουργείται χρόνος ασφάλισης σε δύο φορείς. Όπως και στους λοιπούς ασφαλισμένους του e-Ε.Φ.Κ.Α. αξιοποιείται όλος ο χρόνος ασφάλισης (α) είτε με τη χορήγηση δύο

ανταποδοτικών συντάξεων, εφόσον με το χρόνο ασφάλισης στον δεύτερο φορέα θεμελιώνεται δικαίωμα με το χρόνο που έχει διανυθεί έως 31.12.2016, (β) είτε με τη χορήγηση προσαύξησης των άρθρων 17 και 36Α του ν. 4387/2016 για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης μέχρι 31.12.2016 και (γ) με συνδυασμό των άρθρων 19, 17 και 36Α του ν. 4387/2016.

3.2.1.2. Δύο εισφορές – και οι δύο εντός Δημοσίου

Σε περίπτωση που και οι δύο εισφορές καταβάλλονταν εντός του ίδιου φορέα του Δημοσίου (μία εισφορά ως αιρετός και μία εισφορά ως δημόσιος υπάλληλος/λειτουργός), τότε επισημαίνονται τα εξής:

- Καθώς ο χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί εντός του αυτού φορέα πρόκειται για «πολλαπλή ασφάλιση» σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 του ν. 4387/2016 *(«Πολλαπλή ασφάλιση: η παροχή εργασίας σε περισσότερους του ενός εργοδότες ή ασφάλιση με διαφορετικές ιδιότητες στον ίδιο φορέα ή το δημόσιο, εφόσον προβλέπονταν υποχρεωτική καταβολή περισσότερων της μιας ασφαλιστικών εισφορών.»).*
- Ο χρόνος ασφάλισης με την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου και ο χρόνος ασφάλισης με την ιδιότητα του αιρετού, καθώς γεννήθηκαν με βάση διαφορετικές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις και ιδιότητες δημοσίου δικαίου, μπορούν να οδηγήσουν στη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μέσω περισσότερων διατάξεων.
- Δεν έχει εφαρμογή η παρ. 4 του άρθρου 17 περί προσαύξησης της σύνταξης λόγω παράλληλης ασφάλισης σε άλλο φορέα (το οποίο αφορά πρόσωπα με «*υποχρεωτική ασφάλιση σε δύο ή περισσότερους φορείς ή τομείς ασφάλισης που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ*»*).*
- Προκειμένου να αξιοποιηθεί ο χρόνος ασφάλισης, ο ασφαλισμένος δύναται (α) να λάβει μία ανταποδοτική σύνταξη, η οποία ως βάση υπολογισμού θα λαμβάνει υπόψη το άθροισμα των συντάξιμων αποδοχών και των δύο ιδιοτήτων, για τις οποίες καταβάλλονταν διπλές εισφορές από το 2002 και εντεύθεν, (β) είτε να λάβει δύο ανταποδοτικές συντάξεις, εφόσον ο χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε μία από τις ιδιότητες μέχρι 31.12.2016 επαρκεί για τη θεμελίωση δεύτερου συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Παράδειγμα: Έστω ασφαλισμένος στο Δημόσιο αφενός λόγω της υπαλληλικής ιδιότητας και αφετέρου λόγω της ιδιότητας του αιρετού. Εάν κατέβαλε εισφορές τόσο επί του μισθού του δημοσίου υπαλλήλου, όσο και επί της αποζημίωσης ως αιρετός, τότε οι συντάξιμες αποδοχές που εμπίπτουν στο χρονικό διάστημα από 1.1.2002 και εφεξής θα ισούνται με το άθροισμα της βάσης υπολογισμού των εισφορών, δηλαδή άθροισμα εισφοροδοτηθεισών αποδοχών δημοσίου υπαλλήλου και εισφοροδοτηθεισών αποδοχών αιρετού. Εναλλακτικά, κατ' επιλογήν του ασφαλισμένου μπορεί να λάβει δύο ανταποδοτικές συντάξεις, εφόσον στη μία ιδιότητα ο χρόνος ασφάλισης μέχρι 31.12.2016 επαρκεί για τη θεμελίωση δεύτερου συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

3.2.2. Καταβολή μίας εισφοράς

Σε περίπτωση που καταβαλλόταν μόνο μία εισφορά κατά τη διάρκεια όλης ή μέρους της θητείας (π.χ. από 15.03.2010 έως και 31.12.2010), τότε ο αντίστοιχος χρόνος ασφάλισης μπορεί να αξιοποιηθεί μόνον μία φορά για τη λήψη ανταποδοτικής σύνταξης με βάση τις εκάστοτε προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

4. Απασχόληση Συνταξιούχου

Το νομοθετικό πλαίσιο περί απασχόλησης συνταξιούχου εντοπίζεται στο άρθρο 20 του ν. 4387/2016. Με βάση το διάστημα που πραγματοποιήθηκε η απασχόληση συνταξιούχου διακρίνονται τέσσερις (4) κατηγορίες απασχολούμενων συνταξιούχων:

(α) απασχόληση από 28.02.2020 και έπειτα (4.1.),
(β) απασχόληση από 13.05.2016 έως 27.02.2020 (4.2.),
(γ) απασχόληση με έναρξη πριν τις 13.05.2016 και λήξη μετά τις 13.05.2016 (4.3.) και
(δ) απασχόληση με έναρξη και λήξη πριν τις 13.05.2016 (4.4.).

Το διάστημα, κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η απασχόληση συνταξιούχου, είναι κρίσιμο:

(i) για το ποσοστό της περικοπής της σύνταξης κατά τη διάρκεια της απασχόλησης,
(ii) για την καταβολή των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών και
(iii) για τον τρόπο αξιοποίησης του χρόνου ασφάλισης που δημιουργήθηκε.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, «*1. α. Στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ, οι οποίοι έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από της δημοσιεύσεως του νόμου εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητα. Ειδικότερα για συνταξιούχους, οι οποίοι έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από της δημοσιεύσεως του νόμου εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ, αναστέλλεται πλήρως η καταβολή των κύριων και επικουρικών συντάξεων εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 61ο έτος της ηλικίας τους έως και τις 28.2.2021 και το 62ο έτος από την 1η.3.2022 και εφεξής. Οι συνταξιούχοι, οι οποίοι είχαν αναλάβει πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εργασία ή είχαν αποκτήσει ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση, η οποία συνεχίζεται και για τους οποίους προβλέπονταν εξαίρεση από το άρθρο 20 του ν. 4387/2016, καθώς και από τις προϊσχύουσες αυτού διατάξεις, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από την 1η.3.2022*. […]».

Σύμφωνα με την παρ. 3α του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, «*Για το χρονικό διάστημα απασχόλησης του συνταξιούχου καταβάλλονται για τον μισθωτό συνταξιούχο και τον αυτοτελώς απασχολούμενο ή ελεύθερο επαγγελματία ή υπαγόμενο στη ασφάλιση του ΟΓΑ, με την επιφύλαξη της περ. α΄ της παρ. 4 οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές των άρθρων 38 ή 39 ή 40 αντιστοίχως*».

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, «*5. Ο συνταξιούχος που αναλαμβάνει μισθωτή εργασία ή αυταπασχολείται δύναται να αξιοποιήσει τον χρόνο της ασφάλισής του. Για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης του συνταξιούχου, δύναται κατόπιν αιτήσεώς του να χορηγείται για την κύρια σύνταξη ποσό, που προκύπτει με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης ως συνταξιούχου. Για την επικουρική σύνταξη χορηγείται ποσό που προκύπτει με βάση τον υπολογισμό*

της επικουρικής σύνταξης και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης μετά τη συνταξιοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 96.».

Με βάση τα ανωτέρω, το πλαίσιο που ισχύει για την απασχόληση συνταξιούχου του e-Ε.Φ.Κ.Α., ανεξαρτήτως των διατάξεων με βάση τις οποίες θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα συνοψίζεται στα εξής:

(i) α. Σε περίπτωση που αναληφθεί μετά τη συνταξιοδότηση υπακτέα στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α. απασχόληση, το σύνολο των ακαθάριστων κύριων και επικουρικών συντάξεων καταβάλλεται μειωμένο κατά 30% από 01.03.2020, εκτός εάν ο συνταξιούχος εμπίπτει σε μία από τις περιοριστικά αναφερόμενες εξαιρέσεις της παρ. 4. Σημειώνεται ότι για το διάστημα από 13.05.2016 έως 27.02.2020 η μείωση ανερχόταν σε 60%.

β. Ειδικά για συνταξιούχους που απασχολούνται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης αναστέλλεται πλήρως η καταβολή των κύριων και επικουρικών συντάξεων, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 61ο έτος της ηλικίας τους έως και τις 28.2.2021 και από την 01.03.2022 και εφεξής αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας. Από το 61ο ή 62ο έτος της ηλικίας, αντίστοιχα, οι συντάξεις καταβάλλονται μειωμένες κατά 30%, όπως και στις υπόλοιπες κατηγορίες απασχολούμενων συνταξιούχων. Σημειώνεται ότι για το διάστημα από 13.05.2016 έως 27.02.2020 η αναστολή ήταν πλήρης, ανεξαρτήτως ηλικίας. Οι Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού αποτελούν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

(ii) Για την υπακτέα στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α. απασχόληση καταβάλλονται κανονικά εισφορές, όπως και για τους λοιπούς ασφαλισμένους του e-Ε.Φ.Κ.Α.

(iii) Ο χρόνος ασφάλισης που δημιουργείται μετά τη συνταξιοδότηση, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του ασφαλισμένου, να προσαυξήσει την ήδη καταβαλλόμενη σύνταξή του. Η προσαύξηση λόγω απασχόλησης συνταξιούχου υπολογίζεται με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 και **μόνο** για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης ως συνταξιούχου.

Αναφορικά με την έννοια των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σημειώνουμε τα κάτωθι:

Σύμφωνα με το εδάφιο στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 που οριοθετεί εννοιολογικά το Δημόσιο Τομέα «*στ. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος: περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές που δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Για λόγους **στατιστικής ταξινόμησης, η Βουλή των Ελλήνων περιλαμβάνεται και αυτή στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό** της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό-απολογισμό αυτής*». Το εδάφιο β΄ της παρ. 26 του άρθρου 34 του ν. 4484/2017 ορίζει ότι «*Οι διατάξεις του ν. 4270/2014 ισχύουν για τη Βουλή των Ελλήνων κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της*». Στον Κανονισμό της Βουλής, στον οποίο παραπέμπουν οι ανωτέρω διατάξεις, και συγκεκριμένα στην παρ. 11 του άρθρου 120 ορίζεται ότι «*Η Βουλή απολαύει πλήρους αυτονομίας κατά το άρθρο 65 παρ. 1 του Συντάγματος ως*

προς την εν γένει λειτουργία της και δεν εντάσσεται στη ‘‘Γενική Κυβέρνηση’’. Για λόγους διαφάνειας και στατιστικής ταξινόμησης, αναρτά στοιχεία, μέσω της διαδικτυακής της πύλης, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό – απολογισμό της».

Με βάση τα ανωτέρω, η Βουλή των Ελλήνων δεν αποτελεί φορέα της Γενικής Κυβέρνησης κατά την έννοια του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 και ως εκ τούτου η απασχόληση συνταξιούχου σε αυτή δεν εμπίπτει στο εδάφιο β΄ της παρ. 1α του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, αλλά στο εδάφιο α΄. Τούτο σημαίνει ότι, και όσον αφορά το χρονικό διάστημα από της ενάρξεως της ισχύος του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 μέχρι την αντικατάστασή του με το άρθρο 27 του ν. 4670/2020 (13.05.2016 έως και 28.02.2020), οι απασχολούμενοι στην Βουλή των Ελλήνων συνταξιούχοι δεν ενέπιπταν στην (τότε) παρ. 2, αλλά στην παρ. 1 του άρθρου αυτού (20 του ν. 4387/2016).

4.1. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης από 28.2.2020 και έπειτα

Στις περιπτώσεις συνταξιούχων (πριν και μετά την 13.05.2016), οι οποίοι απασχολούνται από 28.02.2020 και μετά, έχει εφαρμογή το άρθρο 20 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 27 του ν. 4670/2020. Το άρθρο 20 δεν διακρίνει με βάση την ιδιότητα, με την οποία θεμελιώθηκε το συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Επομένως, σε περίπτωση που συνταξιούχος αναλάβει υπακτέα στην ασφάλιση ιδιότητα, ισχύουν οι γενικές παρατηρήσεις του κεφαλαίου 4.

Ο χρόνος ασφάλισης που προκύπτει από την απασχόληση του συνταξιούχου αξιοποιείται με βάση την παρ. 5 του άρθρου 20, η οποία ορίζει ότι «*5. Ο συνταξιούχος που αναλαμβάνει μισθωτή εργασία ή αυταπασχολείται δύναται να αξιοποιήσει τον χρόνο της ασφάλισής του. Για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης του συνταξιούχου, δύναται κατόπιν αιτήσεώς του να χορηγείται για την κύρια σύνταξη ποσό, που προκύπτει με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης ως συνταξιούχου. Για την επικουρική σύνταξη χορηγείται ποσό που προκύπτει με βάση τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης μετά τη συνταξιοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 96*». Η προσαύξηση της σύνταξης λόγω απασχόλησης συνταξιούχου πραγματοποιείται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές και το χρόνο ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε **μόνο μετά τη συνταξιοδότηση**. Χρησιμοποιείται το ποσοστό αναπλήρωσης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης απασχόλησης συνταξιούχου, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016, ξεκινώντας από το ποσοστό αναπλήρωσης που αντιστοιχεί σε ένα (1) έτος ασφάλισης.

4.2. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης από 13.05.2016 και μέχρι 27.02.2020

Στις περιπτώσεις συνταξιούχων (πριν και μετά τις 13.05.2016), οι οποίοι απασχολούνται από 13.05.2016 έως και 27.02.2020, έχει εφαρμογή το άρθρο 20 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με το ν. 4670/2020, εφόσον αναλάβουν την υπακτέα στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α. απασχόληση ή ιδιότητα από 13.05.2016 και έπειτα, καθώς, σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 20 του ν. 4387/2016, «*6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για όσους θα αναλάβουν εργασία ή θα αυτοαπασχοληθούν, γενικά, **από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και εντεύθεν*** […]. *Ειδικά, για τα πρόσωπα που ανέλαβαν εργασία ή αυτοαπασχόληση πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου διατηρούνται σε ισχύ και εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις*

του άρθρου 63 του Ν. 2676/1999, όπως αντικαταστάθηκε με το Ν. 3863/2010, και ισχύει μέχρι την ημερομηνία έναρξης του παρόντος». Ειδικότερα, προβλεπόταν περικοπή των κύριων και επικουρικών συντάξεων εξ ιδίου δικαιώματος κατά 60% για το διάστημα που προέκυπτε απασχόληση συνταξιούχου. Σε περίπτωση απασχόλησης σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, προβλεπόταν πλήρης αναστολή της καταβολής όλων των συντάξεων εξ ιδίου δικαιώματος, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Το διάστημα απασχόλησης συνταξιούχου, με έναρξη απασχόλησης από 13.05.2016 έως 27.02.2020, σύμφωνα με ρητή επιταγή της παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4670/2020, **μπορεί να αξιοποιηθεί για την προσαύξηση της υφιστάμενης σύνταξης** (βλέπε ανωτέρω υπό 4.1.).

4.3. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη της απασχόλησης πριν τις 13.5.2016 και λήξη της απασχόλησης μετά τις 13.05.2016

Το παρόν υποκεφάλαιο αφορά στις περιπτώσεις ήδη συνταξιούχων στις 13.05.2016, οι οποίοι συνταξιοδοτήθηκαν από ενταχθέντα στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, και οι οποίοι ξεκίνησαν να απασχολούνται πριν τις 13.05.2016 (π.χ. για αιρετούς ή βουλευτές, εκλέγονται μετά την συνταξιοδότησή τους και πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) και συνεχίζουν να έχουν υπακτέα στην ασφάλιση απασχόληση ή ιδιότητα και μετά τις 13.05.2016.

Με βάση την παρ. 5 του άρθρου 20, από 28.02.2020 και έπειτα, αξιοποιείται και ο χρόνος ασφάλισης από απασχόληση συνταξιούχου, ο οποίος εκκίνησε την απασχόλησή του πριν τις 13.05.2016 και συνέχισε αυτή, χωρίς διακοπή, και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 («*6. Για τους απασχολούμενους συνταξιούχους κατά την 12η.5.2016, οι οποίοι συνέχισαν απασχολούμενοι χωρίς διακοπή και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), <u>όλος ο χρόνος εργασίας ή η αυτοαπασχόληση ή μέρος αυτού αξιοποιείται</u> σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφόσον από τις προϊσχύουσες διατάξεις προβλέπονταν αξιοποίηση του χρόνου απασχόλησης*»).

Τα πρόσωπα αυτά αρχικά εξαιρούνταν από την υπαγωγή στο άρθρο 20 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή του με το ν. 4670/2020, καθώς η προϊσχύουσα παρ. 6 του άρθρου 20 όριζε ότι «*6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για όσους θα αναλάβουν εργασία ή θα αυτοαπασχοληθούν, γενικά, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και εντεύθεν* […]. *Ειδικά, για τα πρόσωπα που ανέλαβαν εργασία ή αυτοαπασχόληση πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου διατηρούνται σε ισχύ και εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 63 του Ν. 2676/1999, όπως αντικαταστάθηκε με το Ν. 3863/2010, και ισχύει μέχρι την ημερομηνία έναρξης του παρόντος*». Ειδικά, δε, για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, η προϊσχύουσα παρ. 7 όριζε ότι «*7. Οι ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, που αφορούν την απασχόληση των συνταξιούχων, γενικά, δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου.*».

Η ανωτέρω εξαίρεση που ίσχυσε από 13.05.2016 έως και 28.02.2022 οδήγησε σε διαφορετική αντιμετώπιση των συνταξιούχων του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα, ως προς την περικοπή ή μη της καταβαλλόμενης σύνταξης ή και της αξιοποίησης του χρόνου ασφάλισης. Ειδικότερα:

4.3.1. Συνταξιούχος από πρώην Φ.Κ.Α.

Σε περίπτωση ήδη συνταξιούχων στις 13.05.2016, οι οποίοι συνταξιοδοτήθηκαν από ενταχθέντα στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, πλην Δημοσίου, οι οποίοι ξεκίνησαν να απασχολούνται πριν τις 13.05.2016 (π.χ. για αιρετούς ή βουλευτές, εκλέγονται μετά την συνταξιοδότησή τους και πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) δεν υφίστατο μέχρι 12.05.2016 νομοθετική πρόβλεψη για περικοπή της σύνταξης. Εφόσον συνέχισαν να κατέχουν την ίδια θέση και μετά την 13.05.2016 χωρίς διακοπή, συνέχισε να εφαρμόζεται το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς (μη περικοπή) μέχρι τη διακοπή της απασχόλησης ή μέχρι και τις 28.02.2022 ως απώτατο χρονικό σημείο, οπότε εντάσσονται όλοι οι συνταξιούχοι στις διατάξεις του άρθρου 20.

Παράδειγμα: Συνταξιούχος του πρώην Ο.Α.Ε.Ε. από το έτος 2010, ο οποίος εκλέγεται ως βουλευτής το 2012 και επανεκλέγεται το 2019. Στην περίπτωση αυτή, ο συνταξιούχος ασφαλίζεται στο Δημόσιο και η σύνταξη που λαμβάνει δεν υφίσταται περικοπή μέχρι 12.05.2016. Από 13.05.2016 συνεχίζει την ιδιότητα του βουλευτή, χωρίς διακοπή και συνεχίζει να μην υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, καθώς λόγω επανεκλογής του διατηρεί την ίδια υπακτέα στην ασφάλιση ιδιότητα, και άρα δεν υπάρχει διακοπή. Συνεχίζουν επομένως να έχουν εφαρμογή οι προϊσχύουσες του ν. 4387/2016 διατάξεις μέχρι και την 28.02.2022. Από 01.03.2022 υπάγεται κανονικά στο άρθρο 20 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει με το ν. 4670/2020.

4.3.2. Συνταξιούχος από πρώην Δημόσιο ή από πρώην Φ.Κ.Α. λόγω δημόσιας υπηρεσίας

Στις περιπτώσεις συνταξιούχων του Δημοσίου μέχρι 12.05.2016, οι οποίοι ξεκίνησαν να απασχολούνται πριν τις 13.05.2016 (π.χ. για αιρετούς, κατείχαν θέση αιρετού μετά την συνταξιοδότησή τους και πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016), είχαν εφαρμογή οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την περ. β΄ της υποπαραγράφου Β1 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και το άρθρο 4 παρ. 7δ του ν. 4151/2013.

Ειδικότερα, προβλεπόταν ότι (α) οι συνταξιούχοι του Δημοσίου (δημόσιοι υπάλληλοι/λειτουργοί, στρατιωτικοί κ.λπ.), (β) οι συνταξιούχοι πρώην Φ.Κ.Α., εκτός Δημοσίου, οι οποίοι έλαβαν τη σύνταξή τους λόγω υπηρεσίας σε θέσεις του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α΄ 65) (Δ.Ε.Κ.Ο., Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ.), (γ) οι συνταξιούχοι του Δημοσίου, βουλευτές και αιρετοί, οι οποίοι υπηρετούσαν ή προσλαμβάνονταν σε θέσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α΄ 65) ή καταλάμβαναν θέση εξωκοινοβουλευτικού Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού ή Υφυπουργού και ελάμβαναν σύνταξη ή χορηγία και αποδοχές συγχρόνως, είχαν (i) είτε πλήρη αναστολή της σύνταξης/χορηγίας τους, προκειμένου ο χρόνος να είναι συντάξιμος σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 του π.δ. 169/2007, (ii) είτε συνέχιση της καταβολή της σύνταξης/χορηγίας με περικοπή 70% και ο χρόνος δεν ήταν συντάξιμος. Ειδικά η καταβολή της βουλευτικής σύνταξης ή της χορηγίας αιρετού αναστελλόταν πλήρως, εφόσον οι δικαιούχοι επανεκλέγονταν στα αξιώματα αυτά.

Τα ανωτέρω δεν ίσχυαν για τις συντάξεις που καταβάλλονταν από το Δημόσιο με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α΄ 120) και ν. 1977/1991 (Α΄ 185), τις εξ ιδίου δικαιώματος

πολεμικές συντάξεις που καταβάλλονταν με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων, καθώς και τις εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής.

***

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, προκειμένου να αξιοποιηθεί ο χρόνος ασφάλισης για την προσαύξηση της σύνταξης, πρέπει να ελέγχονται:

(α) η έναρξη της απασχόλησης πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016,

(β) η συνέχιση αυτής «χωρίς διακοπή» μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016,

Με τον όρο «*χωρίς διακοπή*» νοείται η συνέχιση της αυτής απασχόλησης κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (κατά την 13.05.2016). Δεν είναι απαραίτητη η συνέχιση της απασχόλησης συνταξιούχου μέχρι την υποβολή της αίτησης αξιοποίησης του χρόνου.

(Σημείωση: Η διακοπή της ασφάλισης μόνον για το διάστημα των βουλευτικών εκλογών δεν θεωρείται ως διακοπή, εάν ο βουλευτής επανεξελέγη και συνέχισε να διατηρεί την αυτή ιδιότητα.)

(γ) εάν από τις προϊσχύουσες του ν. 4387/2016 διατάξεις προβλεπόταν η αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης από απασχόληση συνταξιούχου (ιδίως για συνταξιούχους του Δημοσίου).

Με τον όρο «*αξιοποίηση του χρόνου απασχόλησης, με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις*» νοούνται όλες οι διατάξεις που τυχόν εμποδίζουν τη χρήση του χρόνου ασφάλισης για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης ή θέτουν ειδικές προϋποθέσεις προς τούτο. Η παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 169/2007, η οποία όριζε πως κατά τη διάρκεια της απασχόλησης συνταξιούχου ως αιρετού, η σύνταξη είτε (α) καταβαλλόταν κατά 70% μειωμένη, αλλά ο χρόνος ασφάλισης δεν θα ήταν συντάξιμος, είτε (β) αναστελλόταν η καταβολή της, αλλά ο χρόνος ασφάλισης μπορούσε να αξιοποιηθεί για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης, αποτελεί κανόνα αξιοποίησης. Στην περίπτωση (α), απαγορεύεται η αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης, και άρα ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να προσαυξήσει τη σύνταξη με βάση το άρθρο 20 του ν. 4387/2016, εκτός και αν ο συνταξιούχος επιλέξει εκ των υστέρων, να επιστρέψει τα σχετικά ποσά συντάξεων. Αντιθέτως, εάν ο συνταξιούχος είχε επιλέξει την αναστολή καταβολής της σύνταξής του σύμφωνα με το (β), μπορεί να αξιοποιήσει το χρόνο ασφάλισης για την προσαύξηση της καταβαλλόμενης σύνταξης.

Δεν αποτελεί κανόνα που απαγορεύει την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης η παρ. 8 του άρθρου 58 του π.δ. 169/2007, η οποία δεν επέτρεπε τη καταβολή δεύτερης σύνταξης από το δημόσιο ταμείο. Η ανωτέρω διάταξη δεν εμποδίζει την αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης εντός του e-Ε.Φ.Κ.Α.

(δ) υποβολή αίτησης για αξιοποίηση του χρόνου.

Η αίτηση για αυτή την κατηγορία μπορεί να υποβληθεί από 28.02.2020 και έπειτα, και η προσαύξηση χορηγείται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Αιτήσεις που έχουν υποβληθεί πριν την ανωτέρω ημερομηνία, θεωρείται ότι έχουν υποβληθεί 28.02.2020.

4.4. Απασχόληση συνταξιούχου με έναρξη και λήξη της απασχόλησης πριν τις 13.05.2016

Για την κατηγορία αυτή, βλέπε και Κεφάλαιο 5, καθώς πρόκειται για πρόσωπα που σε κάθε περίπτωση έχουν συνταξιοδοτηθεί πριν τις 13.05.2016 και το ν. 4387/2016.

4.4.1. Συνταξιούχος από πρώην Φ.Κ.Α.

Εάν πρόκειται για συνταξιούχο πριν τις 13.05.2016, ο οποίος ξεκινά και σταματά την απασχόλησή του (π.χ. ως αιρετός) πριν τις 13.05.2016 και ο οποίος λαμβάνει σύνταξη από ενταχθέντα στον e-Ε.Φ.Κ.Α. πρώην Φ.Κ.Α., τότε δεν υφίσταται περικοπή στη σύνταξη λόγω ταυτόχρονης απασχόλησης (π.χ. ως αιρετός). Για το χρόνο ασφάλισης από την απασχόληση αυτή δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 20 του ν. 4387/2016 για τη χορήγηση προσαύξησης.

4.4.2. Συνταξιούχος από πρώην Δημόσιο ή από πρώην Φ.Κ.Α. λόγω δημόσιας υπηρεσίας

Εάν πρόκειται για συνταξιούχο πριν τις 13.05.2016, ο οποίος ξεκινά και σταματά την απασχόλησή του (π.χ. ως αιρετός) πριν τις 13.05.2016 και ο οποίος λαμβάνει σύνταξη από το πρώην Δημόσιο ή από πρώην Φ.Κ.Α. λόγω δημόσιας υπηρεσίας, τότε είχε εφαρμογή η παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, όπως ισχύει (ν. 4093/2012), δηλαδή υφίστατο η σύνταξη περικοπή κατά 70% και ο χρόνος δεν είναι συντάξιμος, εκτός εάν γινόταν πλήρης αναστολή καταβολής της σύνταξης. Για το χρόνο ασφάλισης από την απασχόληση αυτή δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 20 του ν. 4387/2016 για τη χορήγηση προσαύξησης.

Τονίζεται ότι από 01.01.2017 δεν υφίσταται ζήτημα εφαρμογής της παρ. 8 του άρθρου 58 του π.δ. 169/2007 περί μη δυνατότητας καταβολής δεύτερης σύνταξης από το δημόσιο ταμείο, καθώς η σύνταξη κανονίζεται και καταβάλλεται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. και όχι από το δημόσιο ταμείο. Επομένως, σε περίπτωση που λαμβάνεται ήδη σύνταξη με βάση το χρόνο ασφάλισης δημοσίου υπαλλήλου, μπορεί να χορηγηθεί δεύτερη ανταποδοτική με βάση τον χρόνο ασφάλισης απασχόλησης συνταξιούχου (π.χ. σε θέση αιρετού) και το αντίθετο.

5. Αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης σε πρόσωπα με πρώτη συνταξιοδότηση μέχρι 12.05.2016

Πρόσωπα που συνταξιοδοτήθηκαν με τις διατάξεις πριν το ν. 4387/2016 (βλέπε και άρθρα 6 και 94 του ν. 4387/2016 σχετικά με το πεδίο εφαρμογής), λαμβάνουν ήδη μία ή περισσότερες συντάξεις, οι οποίες αναπροσαρμόστηκαν με βάση τα άρθρα 14 και 33 του ν. 4387/2016 και τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις. Τα πρόσωπα αυτά, πέραν των συντάξεων που ήδη λαμβάνουν, οι οποίες δεν επηρεάζονται από τις οδηγίες της παρούσας εγκυκλίου, μπορεί να:

1. Έχουν απασχοληθεί ως συνταξιούχοι και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης μετά τη συνταξιοδότησή τους, ο οποίος **επαρκεί** για τη θεμελίωση δεύτερου / νέου συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

   Στην περίπτωση αυτή, ο συνταξιούχος μπορεί:

   (α) να αξιοποιήσει το χρόνο ασφάλισης με βάση τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 4 περί απασχόλησης συνταξιούχου

   ή

   (β) να υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης στον e-Ε.Φ.Κ.Α., προκειμένου να λάβει δεύτερη ανταποδοτική σύνταξη με βάση αυτόν τον χρόνο ασφάλισης.

2. Έχουν απασχοληθεί ως συνταξιούχοι και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης μετά τη συνταξιοδότησή τους, ο οποίος **ΔΕΝ επαρκεί** για τη θεμελίωση δεύτερου / νέου συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

   Στην περίπτωση αυτή, ο συνταξιούχος μπορεί:

   (α) να αξιοποιήσει το χρόνο ασφάλισης με βάση τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 4 περί απασχόλησης συνταξιούχου

   ή

   (β) να υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης στον e-Ε.Φ.Κ.Α., προκειμένου να λάβει δεύτερη ανταποδοτική σύνταξη με βάση το χρόνο ασφάλισης μετά την πρώτη συνταξιοδότησή του, αναγνωρίζοντας επιπλέον πλασματικό χρόνο, εφόσον αυτό προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις και εγκυκλίους περί αναγνώρισης πλασματικών ετών ή δημιουργώντας επιπλέον χρόνο από απασχόληση συνταξιούχου, προκειμένου να θεμελιώσει δικαίωμα.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, προκειμένου να εξεταστεί εάν μπορεί να αξιοποιηθεί ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης, λαμβάνεται επιπλέον υπόψη εάν πρόκειται για συνταξιούχο του Δημοσίου (δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή αιρετό) ή για συνταξιούχο από λοιπούς Φ.Κ.Α. που εντάχθηκαν στον e-Ε.Φ.Κ.Α. Ειδικά για την περίπτωση που η απασχόληση είναι σε θέση αιρετού ή και πρόκειται για συνταξιούχο του Δημοσίου εξετάζεται εάν κατά τη διάρκεια της θητείας καταβαλλόταν ή είχε ανασταλεί η καταβολή της σύνταξης με βάση την παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 169/2007. Με βάση τα ανωτέρω:

- Σε περίπτωση που ο απασχολούμενος στις ανωτέρω θέσεις ελάμβανε ταυτοχρόνως σύνταξη και αποδοχές, παρότι καταβάλλονταν εισφορές, ο χρόνος ασφάλισης δεν αναγνωρίζεται ως συντάξιμος ούτε από το Δημόσιο ούτε και από άλλους ασφαλιστικούς φορείς. Επομένως δεν μπορεί να αξιοποιηθεί ούτε για τη λήψη δεύτερης ανταποδοτικής σύνταξης, ούτε για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης, εκτός εάν (ως προς την κύρια σύνταξη και όχι ως προς την επικουρική) εκ των υστέρων επιστρέψει τα σχετικά ποσά συντάξεων, προκειμένου να καταστεί ο χρόνος αξιοποιήσιμος – συντάξιμος με βάση τα ανωτέρω.

- Σε περίπτωση που ο απασχολούμενος στις ανωτέρω θέσεις επέλεξε να ανασταλεί η καταβολή της σύνταξης και άρα ελάμβανε μόνον τις αποδοχές, ο χρόνος ασφάλισης μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για τη θεμελίωση δεύτερου συνταξιοδοτικού δικαιώματος με βάση το άρθρο 8 του ν. 4387/2016, είτε για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης με βάση την παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016.

Ειδικά για τις περιπτώσεις που πριν τη 13.05.2016 είχε εκδοθεί δεύτερη συνταξιοδοτική πράξη, και ο ασφαλισμένος είχε προχωρήσει σε παραίτηση από την καταβολή της σύνταξης αυτής (αλλά όχι σε παραίτηση από το δικαίωμα), με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις περί απαγόρευσης καταβολής δεύτερης σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο, ισχύουν τα ακόλουθα:

- Στην υπ' αριθ. 233/2017 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έχει γίνει αποδεκτή, επισημάνθηκε ότι *«η απαγόρευση καταβολής συνταξιοδοτικής παροχής […] αφορά παροχές, η πληρωμή των οποίων βαρύνει αποκλειστικά μόνο το Δημόσιο Ταμείο και όχι οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, γι' αυτό και παύει να ισχύει, σε περίπτωση μεταφοράς της αρμοδιότητας πληρωμής της συνταξιοδοτικής παροχής σε άλλον ασφαλιστικό οργανισμό ή φορέα. […] Συνεπώς από την ανωτέρω ημερομηνία πλήρους λειτουργίας του ΕΦΚΑ (01.01.2017), τα εν λόγω πρόσωπα αποκτούν δικαίωμα επαναχορήγησης πλέον από τον νέο ασφαλιστικό φορέα, κάθε συνταξιοδοτικής παροχής που τους είχε κανονισθεί […] και είχε διακοπεί* (σημ.: λόγω απαγόρευσης καταβολής δεύτερης σύνταξης εκ του Δημοσίου Ταμείου)».
- Συνταξιοδοτικές πράξεις, με έναρξη καταβολής σύνταξης μέχρι και τη 12.05.2016, από την καταβολή των οποίων είχε παραιτηθεί ο ασφαλισμένος λόγω της απαγόρευσης καταβολής δεύτερης σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο (αλλά χωρίς να έχει υποβληθεί παραίτηση από το δικαίωμα, όπως π.χ. λόγω της παρ. 21 του άρθρου 2 του ν. 3075/2002) και των οποίων η σύνταξη δεν καταβαλλόταν, μπορούν να **ενεργοποιούνται** πλέον εντός του e-Ε.Φ.Κ.Α., κατόπιν αιτήσεως και εφαρμοζομένων των διατάξεων περί παραγραφής. Οι ανωτέρω συντάξεις, επανυπολογίζονται και αναπροσαρμόζονται με βάση το άρθρο 14 του ν. 4387/2016 και τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις, ως να καταβάλλονταν στις 31.12.2014 με κάθε ισχύουσα τότε μείωση και κράτηση.
- Συνταξιοδοτικές πράξεις, οι οποίες είχαν εκδοθεί με βάση τις προϊσχύουσες του ν. 4387/2016 διατάξεις και οι οποίες είχαν έναρξη καταβολής από τη 13.05.2016 και έπειτα και από την καταβολή των οποίων είχε παραιτηθεί ο ασφαλισμένος λόγω της προαναφερθείσας απαγόρευσης (αλλά χωρίς να έχει υποβληθεί παραίτηση από το δικαίωμα, όπως π.χ. λόγω της παρ. 21 του άρθρου 2 του ν. 3075/2002), **ενεργοποιούνται** από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και σε κάθε περίπτωση μετά την 01.01.2017, υπολογιζόμενες εκ νέου και πλήρως με το ν. 4387/2016.
- Πρόσωπα που πρώτη φορά λαμβάνουν από 13.05.2016 και έπειτα δεύτερη πράξη με θεμελίωση δικαιώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσίου, σαφώς δεν εμπίπτουν στα ανωτέρω και **δεν επηρεάζονται από την ανωτέρω απαγόρευση**. Στα πρόσωπα αυτά καταβάλλεται κανονικά η δεύτερη ανταποδοτική σύνταξη εντός του e-Ε.Φ.Κ.Α.

6. Εφάπαξ δημάρχων

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν. 4387/2016, *«3.α) Η εφάπαξ παροχή απονέμεται εφόσον ο ασφαλισμένος έλαβε κύρια σύνταξη λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας. Στην περίπτωση διαδοχικής ασφάλισης σε πρώην ταμεία, κλάδους, τομείς και λογαριασμούς του κλάδου εφάπαξ παροχών του e-ΕΦΚΑ χορηγείται η εφάπαξ παροχή του τελευταίου ταμείου, κλάδου, τομέα και λογαριασμού και όταν βεβαιωθεί ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης, εκδίδεται απόφαση χορήγησης της συμπληρωματικής εφάπαξ παροχής.* […]. *Εκκρεμείς αιτήσεις χορήγησης της εφάπαξ παροχής,*

κρίνονται ως προς τις προϋποθέσεις απονομής βάσει των διατάξεων της παρούσας […] *8. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος κάθε άλλη γενική ή ειδική ή καταστατική διάταξη της νομοθεσίας που προβλέπει διαφορετικά από τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο καταργείται.».*

Με βάση τα ανωτέρω, η εφάπαξ παροχή χορηγείται με μόνη προϋπόθεση τη συνταξιοδότηση από τον κλάδο κύριας ασφάλισης (λόγω γήρατος ή οριστικώς λόγω αναπηρίας). Επομένως, δεν κωλύει τη χορήγηση της εφάπαξ παροχής το γεγονός ότι από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 δεν απονέμεται χορηγία δημάρχου, αλλά ενιαία σύνταξη από τον e-Ε.Φ.Κ.Α., η οποία περιλαμβάνει το χρόνο ασφάλισης αιρετού. Δεδομένου ότι εντός e-Ε.Φ.Κ.Α. δεν καταβάλλεται πλέον χορηγία δημάρχου, αλλά μία σύνταξη με βάση όλο τον ασφαλιστικό βίο ή περισσότερες ανταποδοτικές συντάξεις, σημειώνεται ότι η εφάπαξ παροχή καταβάλλεται εφόσον έχει απονεμηθεί σύνταξη/συντάξεις από τον e-Ε.Φ.Κ.Α., για την οποία/τις οποίες έχει αξιοποιηθεί ο χρόνος αιρετού.

Ο

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. *Γραφείο Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων*
2. *Γραφείο Γενικής Γραμματέως Κοινωνικών Ασφαλίσεων*
3. *Προϊσταμένη Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης*
4. *Διεύθυνση Παροχών Κύριας Σύνταξης*